

Taula D. Centralitat i rellevància de les ràdios locals

Participants:

Abel Font

📍 Ràdio L'Escala

Jaume Cabot

📍 Vilassar Ràdio

Estrella Botello

Ràdio l'Hospitalet de l'Infant

Eva Garcia

📍 Ràdio Sant Vicenç dels Horts

Laura Téllez

Ona Malgrat

Eduard Mas

📍 Ràdio Arenys

Marc Ferri

📍 Ràdio Palafròls

Pili Garcia

📍 EMUN FM Ràdio

Marta Pujantell

📍 RàdioSeu

Ana López

📍 Ràdio Castelldefels

Eudald Puig

📍 Ràdio Pista

Judith Torner

Ràdio Vitamènia

Manel Ramon

📍 Amposta Ràdio

Xavier de Gispert

📍 Tarragona Radio

Josep Genescà

📍 Ràdio Puig-reig

Relatora: *Violeta Amargant, gestora cultural. Directora de Projectes de l'Associació Cultural de Granollers i assessora artística de la FM Vila-seca*

La taula D va centrar-se en el paper de les ràdios locals en l'actualitat i el seu impacte en el context local, supralocal i sectorial. Són rellevants les emissores locals? Per què? Ha canviat el seu paper des dels inicis fins ara? Com? I sobretot, quin hauria de ser aquest rol en un futur?

Vam trencar el gel presentant-nos cadascun dels membres de la taula, valorant de l'1 al 5 la rellevància de la ràdio local i donant un o dos motius pels quals s'havia puntuat així. La mitjana dels resultats obtinguts va ser aproximadament de 3.5 i alguns dels raonaments proposats van ser de consens absolut:

"les emissores locals són les úniques que poden oferir continguts de proximitat i que poden fer-ho de forma veraç, contrastant la informació i els diversos punts de vista".

A banda, van sortir d'altres arguments com el rol de prescriptor que exerceix la radio local així com també el seu paper fonamental com a arxiu fonològic d'un poble o una ciutat.

Durant aquesta primera part de la sessió, van ser comuns expressions com "a les eleccions ho petem", "per festa major ens escolta tothom", "durant la pandèmia vam ser clau per donar la informació sobre el context més proper"... però, suposo que per deformació professional, essent jo del ram de la cultura on comptem entrades venudes, calculem percentatges d'ocupació de sala, segmentem els nostres públics per edat, per sexe, per gustos i usos culturals, se'm va fer estrany que es pogués afirmar que les ràdios locals "ho peten" no existint xifres objectives d'audiència.

En tot cas, un cop trencat el gel, ens vam preguntar què havíem de fer per seguir essent rellevants i per tant, quins eren els nostres reptes de futur. I un cop més, hi va haver bastant de consens:

- Les ràdios locals han de **trobar el seu lloc en un nou paradigma**: adaptar-se a les noves formes de consum (xarxes, podcasts, etc.)
- Cal buscar **la independència respecte al finançament local** perquè dependre només d'un ajuntament resta estabilitat i llibertat. En aquest sentit, cal explorar altres vies com la publicitat o els lloguers.
- Cal **teixir o seguir teixint vincles amb la comunitat**, posant especial èmfasi en **els joves** i en **la població immigrant**, tot i que en aquest últim cas, s'hi suma també el repte de la llengua.

Però **per aconseguir arribar a aquest objectiu, cal superar un escull que sembla ser comú per a tots els integrants de la taula: l'infrafinançament** i la manca de recursos tant econòmics com humans.

En un context en què la ràdio local ja no és només emissió en directe per la FM sinó que és també podcast, web, tuits, reels, posts... els treballadors de les emissores esdevenen vertaders homes i dones orquestra que cobreixen rodes de premsa, dirigeixen i presenten programes, tallen els clips d'àudio, els editen, els penguen online, redacten les notícies per al web, fan els reels, surten al carrer a cobrir actes i enregistrar declaracions, fan quatre fotos per al web i, per si tot això fos poc, en molts casos, ofereixen també formació a les escoles i instituts del municipi. I jo que em pensava que a la faràndula ens tocava fer de tot!

En tot cas, vam concloure la primera part del debat amb la convicció que davant d'aquest llistat ingent de tasques i la manca de mans i de diners, cal prioritzar el que es fa i fer-ho millor amb **l'objectiu final de ser percebuts (pel públic general i pels ajuntaments) com una eina útil i no pas com quelcom prescindible. És a dir, com una inversió i no com una despesa.**

Amb una mica de sucre i de cafeïna al cos, vam afrontar la segona part de la taula de treball i ens vam centrar a definir com havia de ser aquesta eina útil i per tant, quines eren les principals fortaleses o oportunitats del nostre DAFO. Se'n van prioritzar cinc i en aquest ordre:

1. **La ràdio local és la única eina que pot oferir informació local, veraç i contrastada.** Això és un recurs essencial en un context de soroll constant i fake news. Aquest punt ja havia aparegut a la taula anterior i va tornar a ser aplaudit unànimement; per tant, no ens hi vam estendre.
2. **La ràdio local té un enorme potencial educatiu** i pot esdevenir un ens clau en la formació d'escolars de primària, secundària i escoles d'adults. En aquest sentit, alguns dels membres de la taula van explicar projectes que desenvolupen amb èxit als seus municipis: des de tallers per a escoles fins a programes sobre llengua en col·laboració amb el Consorci de Normalització Lingüística amb ciutadans nouvinguts que estan aprenent català. Això és no només un *asset* important, sinó també -especialment en el cas de les emissores privades o gestionades per un ens privat- una possible oportunitat de negoci i per tant, de finançament.
3. La ràdio local pot ser també un element fonamental per **enfortir els lligams entre la comunitat**, un espai on conèixer els nostres veïns i veïnes, poder conversar amb ells, compartir informació... És a dir, **un una plaça del poble (ja sigui online o a la FM) on es debaten qüestions rellevants per a la comunitat.** La metàfora, malauradament no és meua, sinó del Vicenç Villatoro que fa anys va fer una ponència en un congrés d'emissores locals, i des de llavors, sembla que se segueixen donant voltes a les mateixes qüestions.
4. **La ràdio local és l'arxiu fonològic de pobles i ciutats**, probablement l'únic lloc on es conserva i es digitalitza la memòria sonora d'un poble i un territori. I això és absolutament essencial en un context d'hiperconnectivitat, multicanalitat i immediatesa.
5. Les emissores locals poden ser, en alguns dels casos, un **centre de recursos en termes d'espais i de materials.** Moltes de les ràdios presents a la taula cedeixen (o lloguen) micròfons, càmeres... així com també ofereixen els seus estudis i/o platós a estudiants, joves i/o grups diversos per a que aquests puguin enregistrar els seus continguts (des de podcasts fins a temes musicals). Tot i que aquest punt no va ser un consens tan absolut (hi ha emissores que no disposen d'espai i/o de prou material com per fer cessions) es van compartir projectes, idees i fins i tot models de contracte de cessió de material!

Un cop detectades les oportunitats o les fortaleeses d'aquesta "eina útil", vam parlar de les amenaces:

1. **L'anteriorment mencionada manca de recursos.** Aquí vam compartir un moment de nostàlgia pels reportatges periodístics que es podien fer en el passat i, un cop eixugada la llàgrima, no vam estendre'ns més sobre la qüestió.
2. **El poc reconeixement del professionals que treballen als mitjans locals** els quals, sovint, són percebuts com "el periodista que no va arribar a treballar a la tele nacional". De fet, per bé o per mal, s'ha vist **el periodisme local com una escola o com un àmbit on començar una carrera i no pas com una professió en sí.**
3. **La manca d'un espai de debat horitzontal** on compartir inquietuds, solucions, idees, bones pràctiques o models d'èxit. De fet, aquest també és un dels punts que em va xocar venint d'un sector en el qual es comparteixen, es repliquen o s'adapten projectes constantment. No recordo haver assistit a cap congrés sense un bloc sencer consagrat als "models d'èxit" o als "projectes que funcionen".

No voldria concloure el relat sense mencionar un altre dels aspectes que va anar apareixent durant totes dues sessions: **les aliances**. Se'n van esmentar de reals i de potencials, de fonamentals i de secundàries,... aliances de tipus molt divers que llisto a continuació de forma quasi telegràfica, perquè penso fermament que hi ha tasques que són més senzilles si són compartides:

Aliances amb altres ràdios locals: per compartir recursos, idees, continguts...

Aliances amb centres educatius (escoles, instituts, escoles d'adults, escoles d'idiomes) per a fer projectes comuns, per a fer que els infants i joves se sentin propers el mitjà i afavorir que en facin ús ja sigui com a oients o com a creadors de contingut.

Aliances amb l'Ajuntament però no només amb la regidoria de comunicació amb l'objectiu de fer-nos útils en altres àmbits (medi ambient, urbanisme, cultura...).

Aliances amb entitats municipals, del casal d'avis fins als clubs esportius passant per entitats culturals per enfortir els vincles amb la comunitat.

Aliances professionals (amb la Federació, l'ACN i La Xarxa) per a fer-nos forts com a sector. Però aquí es va acordar que, per parlar de la Xarxa i l'ACN, calia convocar una altra trobada monogràfica sobre el tema.

Sigui com sigui, va quedar clar que de cara a fer vincles i buscar aliats per seguir avançant i seguir essent una eina útil, el que calia no és que més gent "vingués a la ràdio" sinó que era la ràdio la que havia de sortir i anar a buscar la gent.